

ԸՆԿԵՐ Ն. Ս. ԽՐՈՒՇՉՈՎԸ ԲՅՈՒՐԱԿԱՆՈՒՄ

Մալխի 8-ին Բյուրականի աստղադիտարանում հյուր եղավ ՍՄԿՊ Կենտ-
լետի առաջին քարտուղար, ՍՍՌՄ Մինիստրների Սովետի նախագահ Ն. Ս.
Խրուշչովը։ Մեծապատիվ հյուրին ուղեկցում էին Հայաստանի Կոմպարտիայի
Կենտկոմի առաջին քարտուղար Յա. Ն. Զարոբյանը, Հայկական ՍՍՌ Մինիս-
տրների Սովետի նախագահ Ա. Ե. Քոչինյանը, Հայկական ՍՍՌ Գերագույն Սո-
վետի նախագահության նախագահ Շ. Մ. Առուշանյանը, Սովետական Միու-
թյան մարշալ Ի. Ն. Բաղրամյանը և այլ պաշտոնական անձինք։ Բյուրականում
ընկեր խրուշչովը հանդիպում ունեցավ Հայաստանի գիտնականների մի մեծ
խմբի հետ։

Բարձրաստիճան հյուրին դիմավորեցին Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների
ակադեմիայի պրեզիդենտ, ակադեմիկոս Վ. Հ. Համբարձումյանը, Ակադեմիայի
նախագահության անդամները, Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների ակադեմիայի
պատվավոր անդամ, ակադեմիկոս Ն. Ի. Մուսխելիշվիլին։

Ակադեմիկոս Վ. Հ. Համբարձումյանը թանկագին հյուրին պատմեց հայ
աստրոֆիզիկոսների հետազոտությունների մասին, ցուցադրեց աստղային
երկնքի դիտական մեծ արժեք ներկայացնող, Բյուրականում արված, բազմա-
թիվ լուսանկարներ՝ այդ թվում մեզանից հարյուր միլիոնավոր լուսային տարի
հեռու գտնվող ֆալակտիկաններից մեկի ֆոտոթիթեղը։ Ակադեմիկոս Վ. Հ. Համ-
բարձումյանը ասում է, որ աստղադիտարանում կատարվող գիտական հետազո-
տությունների գլխավոր նպատակն է ուսումնասիրել տիեզերքում տեղի ունե-
ցող ֆիզիկական պրոցեսները, ավելի խորը թափանցել տիեզերքի զաղտնիքնե-
րի մեջ։

Ընկեր Ն. Ս. Խրուշչովը այնուհետև ծանոթանում է Աստղադիտարանի գի-
տական սարքավորումների հետ։ Նա կտրում է աշտարակներից մեկի մուտքը
փակող կարմիր ժապավենը և առաջինը բարձրանում աշտարակ, որտեղ տե-
ղակայված է Շմիդտի սիստեմի մի նոր հեռադիտակ, որը իր մեծությամբ երկ-
րորդն է աշխարհում։

Նիկիտա Սերգեևիչ խրուշչովը ակադեմիկոս Վ. Հ. Համբարձումյանին և բա-
ցատրություն տվող գիտնականներին հարցրեց լենինգրադի օպտիկական գոր-
ծարանում ստեղծված այդ հեռադիտակի առավելությունների, նրա փորձար-
կումների ընթացքի մասին և շնորհավորեց գիտնականներին ու կառուցողնե-
րին հզոր գիտակայանի կառուցման և սարքավորումների տեղադրման աշխա-
տանքների ավարտման կապակցությամբ։

Աստղադիտարանի նիստերի դահլիճում տեղի ունեցավ Ն. Ս. Խրուշչովի
զործարար զրույցը ղեկավարի կայանավոր գիտնականների հետ։

Հալիական ՍՍՌ Գիտությունների ակադեմիայի ակադեմիկոսներ Ս. Ս.
Մկրտչյանը, Հ. Գ. Մաղաբյանը, Ա. Լ. Մնջոյանը, Ս. Ն. Մերկելյանը, Ա. Ղ.
Բոսիֆյանը, Ա. Հ. Ալիխանյանը, Ակադեմիայի թղթակից-անդամ Մ. Գ. Ման-
վելյասը, տեխնիկական դիտությունների դոկտոր Ա. Ե. Հակոբյանը հանգամա-
նորեն խոսեցին Հայաստանի գիտության նվաճումների և զարգացման մեծ հե-

Ն. Ս. Խրոշչովը Բյուրականում:

Հսկեր խորհրդով Հայաստանի գիտնականների մոտ:

ռանկարների, այն ներդրումների մասին, որ ռեսպուբլիկայի գիտնականները կատարում են յոթնամյա պլանով առաջ քաշված ժողովրդատնտեսական խոն-դիրների իրականացման ասպարեզում:

Կոմունիստական պարտիայի և Սովետական կառավարության ղեկավար Ն. Ս. Խրուշչովը մեծ հետաքրքրություն ցուցաբերեց Հայաստանի գիտնական-ների աշխատանքների նկատմամբ: Նա հանդամանորեն հարց ու փոշի արեց Հայաստանի ընդերքի հսկայական հարստությունների, նրանց արդյունաբերա-կան նշանակության մասին, հետաքրքրվեց նեֆելինային սիենիտների օգտա-գործման, տուֆից ստացվող արհեստական թելերով և այլ արժեքավոր նյութե-րով, հայկական բյուրեղապակու ստացումով, ֆիզիոլոգիայես ակտիվ նյութե-րի սինթեզի ասպարեզում Նուրբ օրգանական քիմիայի ինստիտուտում ձեռք բերված նվաճումներով, էլեկտրոնային արագագործ հաշվիչ մեքենաների ստեղծման և ժողովրդական տնտեսության մեջ նրանց օգտագործման հարցե-րով:

Ն. Ս. Խրուշչովին մատուցվեցին բազմաթիվ նվերներ, որոնք արտացոլում էին Հայաստանի գիտնականների աշխատանքը, դրսևորում այն մեծ հեռանը-կարները, որոնք բացում են ռեսպուբլիկայի գիտնականների աշխատանքը ժո-ղովրդական տնտեսության առջև: Նվերների թվում հանձնվեց նաև Հայաստանի հանածոների գեղեցիկ ձևավորված մի հավաքածու:

Գիտնականների առջև փայլուն բովանդակալի ճառով հանդես եկավ Ն. Ս. Խրուշչովը: Նա գիտնականներին շնորհակալություն հայտնեց կարևոր հաղոր-դումների համար, նշեց Հայաստանի գիտնականների կատարած աշխատանք-ների մեծ նշանակությունը, ընդգծեց այդ աշխատանքների ձեռք բերած համբա-վը: Միաժամանակ՝ ընկեր Խրուշչովը ավելացրեց, որ, իհարկե, չպետք է զոռո-զանալ ձեռք բերված նվաճումներով, չպետք է բավարարվել դրանով, այլ ան-հրաժեշտ է առավել ուժեղացնել աշխատանքները նոր նվաճումների հասնելու համար:

Ընկեր Խրուշչովը մի շարք կարևոր ցանկություններ հայտնեց կյանքի հետ գիտության, պրակտիկայի հետ տեսության կապի հետագա ամրապնդման մա-սին, գիտնականների ուշադրությունը բևեռեց գործնական կարևորագույն խոն-դիրների լուծման վրա:

Հանգամանքերն խոսելով ՍՄԿՊ Կենտկոմի և ՍՍՌՄ Մինիստրների Սովետի՝ Գիտության վերակառուցման մասին ընդունած որոշման նշանակության մասին, Ն. Ս. Խրուշչովը ընդգծեց, որ գիտական աշխատանքի վերակառուցումը հա-մապետական լուրջ և կարևոր գործ է: Եթե մինչև այժմ կարելի էր համաձայնվել այն բանի հետ, որ մի կենտրոնից կարելի է ղեկավարել գիտության բոլոր ճյու-ղերի գործունեությունը, ապա այժմ դա ունալ չէ:

Այժմ ժամանակն է, որպեսզի գիտական հիմնարկների մի մասը հանձնվին այլ կազմակերպությունների, որոնք շահագրգռված են զարգացնելու գիտության այս կամ այն ճյուղը: Այդ կհասցնի գիտության և տեխնիկայի ավելի ճիշտ ղե-կավարմանը, նրանց կարևոր և ակտուալ ճյուղերի ավելի արագ զարգացմանը:

Ես հույս ունեմ, ասաց Ն. Ս. Խրուշչովը, որ գիտահետազոտական աշխա-տանքների կոորդինացման Պետական կոմիտեի ստեղծումը կօժանդակի գիտու-թյան ամրապնդմանը մեր երկրում և հնարավորություն կտա այն պլանավորել ավելի ռացիոնալ:

Գիտության և տեխնիկայի դերը ավելի է մեծանում ներկայումս, երբ Սովետական երկիրը մտել է կոմունիստական հասարակարդի ծավալուն կառուցման ժամանակաշրջանը—ասաց ընկեր Խրուշչովը։ Ներկա պայմաններում հատուկ նշանակություն է ձեռք բերում ժողովրդատնտեսական մեծ դեր ունեցող կարևորագույն գիտական պրոբլեմների գծով տարվող տեսական հետազոտությունների հետագա ուժեղացումը, արտադրությունը գիտության մոտեցնելը, գիտության նվաճումները արտադրության մեջ ներդնելը։

Ընդգծելով, որ սովետական գիտությունը և տեխնիկան պետք է համաշխարհային գիտության մեջ միշտ գրավեն առաջավոր դիրքեր, ընկեր Խրուշչովը վստահություն հայտնեց, որ Հայաստանի գիտնականներն այսուհետև ևս իրենց ուժերն ու գիտելիքները կնվիրաբերեն կոմունիստական շինարարության մեծ գործին, սովետական բազմազգ գիտության առաջավոր ընտանիքում իրենց լուծման կմուծեն գիտության զարգացման գործում։

Հայաստանի գիտնականները ընկեր Խրուշչովի ճառը լսեցին բացառիկ հետաքրքրությամբ։ Նրանք ի դեմս ընկեր Ն. Ս. Խրուշչովի, Սովետական Միության Կոմունիստական պարտիային և Սովետական կառավարությանը շնորհակալություն հայտնեցին սովետական գիտության և նրա ազգային ջոկատների նկատմամբ ցուցաբերած բացառիկ հոգատարության համար, հավաստիացրին Պարտիայի Լենինյան Կենտրոնական Կոմիտեին, որ ոչ մի ջանք չեն խնայի իրենց առջև դրված խնդիրները պատվով կատարելու, կոմունիզմի նյութատեխնիկական բազայի ստեղծման գործում իրենց լուծման մուծելու ուղղությամբ։

Ընկեր Խրուշչովը Բյուրականում Հայաստանի գիտնականների հետ անցկացրեց ավելի քան հինգ ժամ։